

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET

Studije roda u selu i poljoprivredi

*Promene rodnih struktura i pravne rodne
regulative*

doc.dr Marica Petrović

Jean Monnet Programme Module **AgriGen**

Erasmus+

NASTAVNE JEDINICE

- ✓ Društvene konstrukcije roda
- ✓ Doprinosi i izazovi feminističkih teorija
- ✓ Rod u tranziciji i tranzicija roda
- ✓ Porodični rodni režim
- ✓ Rodni identiteti u poljoprivredi
- ✓ Rod i siromaštvo
- ✓ Rod i obrazovanje
- ✓ Rod i jezik
- ✓ Rodni stereotipi i stigmatizacija
- **PROMENE RODNIH STRUKTURA I PRAVNE RODNE REGULATIVE**
 - Rodna paradigma ruralnog razvoja 2

PROMENE RODNIH STRUKTURA I PRAVNE RODNE REGULATIVE

- ❖ Nepovoljan položaj žene u patrijarhalnom srpskom selu proizilazi i iz njenog naslednog prava, odnosno, njenog nepovoljnog pravnog položaja uopšte.
- ❖ Pravni položaj seljanke, zapravo žene u Srbiji uopšte, u prvoj polovini 20. veka uređen je Srpskim građanskim zakonikom, koji je važio od 1844. do 1946. godine.
- ❖ Njime je potvrđen povlašćeni pravni položaj muškarca i to skoro u svim oblastima.

- ❖ Neravnopravnost se naročito ogledala u naslednom pravu; pravne poslove koje udata žena zaključila morao da odobri njen muž; žena nije mogla da bude svedok testamenta; udata žena nije imala pravo da bez testamenta nasledi umrlog muža, tako da je zaostavština pripadala njegovim srodnicima, nekad i vrlo dalekim.
- ❖ Umrlog, u okviru prvog naslednog reda, nasleđuju samo njegovi muški potomci, dok ženska deca imaju samo pravo na uživanje, izdržavanje, snabdevanje i pristojno udomljenje po postojećem običaju.
- ❖ Kćerke i drugo žensko potomstvo, kao naslednici umrlog pojavljuju se jedino ako umrli nema sinova, odnosno njihovih muških potomaka.

U prvoj polovini 20. veka, pod uticajem industrijalizacije i razvoja kapitalizma, pre svega, razvojem novčane, tržišne privrede, polazi do raspada patrijarhalnih porodičnih zadruga. Sve je više inokosnih porodica, gde žena postaje prva i jedina domaćica, čime dobija izvesne slobode ali i nove obaveze i zadatke.

Ženin položaj u seoskoj zajednici, postaje bolji nakon II svetskog rata, kada ženska deca, zbog toga što to postaje obaveza, počinju intenzivnije da se obrazuju.

Takođe, komunizam je kao ideologija, uključivao i rodnu ravnopravnost, što je ženama, između ostalog, omogućilo da 1945. godine prvi put dobiju i pravo glasa.

Žena je pokazala da može biti uspešna i u tipično muškoj sferi, učešćem u ratu i dobijanjem priznanja za zasluge, što daje podstrek mnogim ženama da se uključuju u politički i javni život zajednice.

Bez obzira na to koliko je pitanje rodne ravnopravnosti i emancipacije aktuelno u politici, i što postoji sve veći broj zakona i regulativa koje se odnose baš na položaj žene, suštinski te promene ne dopiru do svakodnevnih života žena u selu.

Veoma je značajno da se ostvare ne samo formalna već i stvarna prava žene, odnosno da se ostvari rodna ravnopravnost *de facto* i *de iure*.

- Savremeno srpsko društvo prihvatilo se i sprovodi brojne zakonske regulative koje se odnose na pravnu zaštitu žena, ali to im ne garantuje ni sigurnost ni zaštitu u privatnoj sferi.
- Društva u krizi često prati porast nasilja, koje se nažalost reperkutuje i na povećanu mozoginiju i femicid.
- Rodne norme i promene rodnih identiteta smatraju se važnim uzročnicima nasilja u porodici u svim društvima pogotovo u društvima u krizi.
- Do povećanog nasilja nad ženama i povećanog femicida dovodi i marginalizovana muškost u periodima krize i konflikt koji iz njega proizilazi.

Promene položajima žena biće uočljivije kada budu počele da se uče rodne uloge koje su drugačije od ovih tradicionalnih, još uvek prisutnih.

Pitanje rodni sloboda, pored toga što je nesumljivo društveno pitanje, pre svega je lično pitanje svake žene, za koje se svaka pojedinačno mora boriti, pre svega putem obrazovanja, emancipacije i ličnog angažovanja.

Hvala na pažnji!